

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/277/2021
Identifikačné číslo spisu:	1316220415
Dátum vydania rozhodnutia:	30.11.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Igor Belko
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:1316220415.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a JUDr. Martina Holíča, v spore žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom Hodžova 11, Žilina, IČO: 31 575 951, zastúpeného SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o., Štefánikova 8, Bratislava, proti žalovaným: 1/ V. K., bytom N. XX, Z., 2/ R.. X. W., bytom O. XX/A, B., 3/ R.. V. N., bytom M. XXA, Z. Z., 4/ R.. W.. J. E., bytom X. X Y., 5/ R.. Š. Z., bytom F. X. XXX, X. Y., 6/ R.. S. E., bytom Š. N. X, Z., zastúpeným advokátom JUDr. Andrej Gara, Štefánikova 14, Bratislava, 7/ F. A., bytom Q. U.. X/XX, G., L. J., zastúpenému advocatius s. r. o., Palackého 12, Bratislava, o žalobe o určenie, že nie je právo žalovaných 1/ až 7/ na výplatu mimoriadneho bonusu a o vzájomnej žalobe žalovaných 2/, 4/, 5/ a 6/ o určenie ich práva na výplatu mimoriadneho bonusu a o zaplatenie výkonnostného bonusu s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 24Cpr/22/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8CoPr/6/2019 z 22. decembra 2020, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8CoPr/6/2019 z 22. decembra 2020 v časti výroku, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Bratislava III č. k. 24Cpr/22/2016-361 z 22. februára 2019 v časti výrokov dva až päť, ktorými žalobcovi uložil povinnosť do troch dní od právoplatnosti rozsudku zaplatiť žalovanej v 2. rade sumu 13 810 eur spolu s 5% úrokom z omeškania ročne od 7. augusta 2016 do zaplatenia, žalovanému v 4. rade sumu 12 385 eur spolu s 5% úrokom z omeškania ročne od 7. augusta 2016 do zaplatenia, žalovanému v 5. rade sumu 10 850 eur spolu s 5% úrokom z omeškania ročne od 7. augusta 2016 do zaplatenia a žalovanej v 6. rade sumu 8 976 eur spolu s 5% úrokom z omeškania ročne od 7. augusta 2016 do zaplatenia a vo výroku o nároku na náhradu trov konania z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave potvrdil v celom rozsahu rozsudok Okresného súdu Bratislava III č. k. 24Cpr/22/2016-361 z 22. februára 2019, ktorým súd prvej inštancie zamietol žalobu žalobcu o určenie, že tu nie je právo žalovaných 1/ až 7/ na výplatu mimoriadneho bonusu a o podanej vzájomnej žalobe rozhodol tak, že titulom nároku na výplatu mimoriadneho bonusu žalobcovi uložil povinnosť do troch dní od právoplatnosti rozsudku zaplatiť žalovanej v 2. rade sumu 13 810 eur spolu s

5% úrokom z omeškania ročne od 7. augusta 2016 do zaplatenia, žalovanému v 4. rade sumu 12 385 eur spolu s 5% úrokom z omeškania ročne od 7. augusta 2016 do zaplatenia, žalovanému v 5. rade sumu 10 850 eur spolu s 5% úrokom z omeškania ročne od 7. augusta 2016 do zaplatenia a žalovanej v 6. rade sumu 8 976 eur spolu s 5% úrokom z omeškania ročne od 7. augusta 2016 do zaplatenia. Vo zvyšku úroku z omeškania súd prvej inštancie vzájomnú žalobu žalovaných zamietol, v časti o určenie práva žalovaných 2, 4, 5 a 6 na výplatu mimoriadneho bonusu konanie zastavil a rozhodol, že žalovaní 1/ až 7/ majú voči žalobcovi nárok na plnú náhradu trov konania. Odvolací súd priznal žalovaným 1/ až 7/ voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

2. Právnym titulom na priznanie nároku na výplatu mimoriadneho bonusu bolo rozhodnutie predstavenstva Sberbank Slovensko, a.s. (právneho predchodcu žalobcu) z 28. júla 2016 č. 110/2016, ktorým bol žalovaným zamestnancom priznaný mimoriadny výkonnostný bonus viazaný na zavŕšenie predaja Sberbank Slovensko, a.s.. Žalovanej v 2. rade bol priznaný bonus vo výške 23 016 eur, žalovanému v 4. rade vo výške 20 642 eur, žalovanému v 5. rade vo výške 18 084 eur a žalovanej v 6. rade vo výške 14 960 eur, pričom žalobca rozhodol, že 60% bonusu bude vyplatených po zavŕšení predajnej transakcie a 40% bonusu bude odložených o tri roky, s termínom výplaty v roku 2019.

3. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že neboli preukázané žiadne také skutočnosti, ktoré by nasvedčovali nedobromyseľnosti žalovaných v 2., 4., 5. a 6. rade v súvislosti s prijímaním rozhodnutí predstavenstva o nároku na mimoriadny výkonnostný bonus alebo ich vedomosti o excese predstavenstva, teda o tom, že by na mimoriadny bonus nemali mať nárok. Odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie spor správne právne posúdil, keď dospel k záveru, že žalovaným v 2., 4., 5. a 6. rade vznikol voči žalobcovi nárok na vyplatenie mimoriadneho výkonnostného bonusu a ich vzájomnú žalobu posúdil ako dôvodnú. Aj keď mimoriadny bonus nebol nárokovateľnou zložkou mzdy, tým, že ho žalobca ako zamestnávateľ priznal, sa nárokovateľným stal. Odvolací súd nepriznal relevanciu rozhodnutiu predstavenstva z 19. decembra 2016, ktorým boli sporné rozhodnutia predstavenstva o mimoriadnych bonusoch v celom rozsahu zrušené, pretože ak už raz nárok na výplatu mimoriadneho výkonnostného bonusu ako nárokovateľnej časti mzdy žalovaným v 2., 4., 5. a 6. rade vznikol, nemôže dôjsť k zániku tohto nároku bez ich súhlasu iba tým, že rozhodnutie, ktorým bol priznaný, novozložené predstavenstvo zamestnávateľa zrušilo. Odvolací súd sa nestotožnil ani s námietkou žalobcu, že priznanie nároku žalovaným nie je v súlade s dobrými mravmi, poukazujúc na to, že žalovaní neboli členmi predstavenstva a o priznaní mimoriadneho výkonnostného bonusu sami nerozhodli.

4. Proti tomuto rozsudku podal žalobca včas dovolanie. Rozsudok odvolacieho súdu napadol v časti výroku, ktorým bol potvrdený prvoinštančný rozsudok v časti výrokov dva až päť (výroky o zaplatenie, kde žalobca vystupoval ako žalovaný zo vzájomnej žaloby) a závislých výrokov o trovách a domáhal sa toho, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, a to z dôvodu, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) Civilného sporového poriadku) a že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, pričom záviselo od posúdenia právnych otázok, ktoré v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte neboli vyriešené (§ 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku).

5. Porušenia práva dovolateľa na spravodlivý proces sa odvolací súd podľa dovolateľa dopustil odôvodnením rozsudku neadekvátnym a nezákonným spôsobom, keď k predmetu odvolacieho prieskumu nezaujal relevantné stanovisko. Žalobca počas celého sporu namietal, že nárok na výplatu mimoriadnych výkonnostných bonusov je v rozpore s kogentnými ustanoveniami zákona o bankách, pričom úkon vykonaný v rozpore so zákonom je absolútne neplatný (§ 39 Občianskeho zákonníka). Odvolací súd sa však s týmito odvolacími námietkami vôbec nevysporiadal a rozpor priznaného nároku so zákonom ignoroval.

6. Dovolateľ vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku ako právne otázky, od vyriešenia ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktoré v

rozhodovacej praxi dovolacieho súdu doposiaľ neboli vyriešené, špecifikoval otázky 1/ či zaväzuje zamestnávateľa voči zamestnancovi právny úkon štatutárneho orgánu vykonaný v priamom rozpore s internými predpismi a inými rozhodnutiami orgánov zamestnávateľa, s ktorými bol zamestnávateľ oboznámený, a 2/ či možno jednostranným úkonom štatutárneho orgánu zamestnávateľa priznať zamestnancovi banky nárok na zložku mzdy neupravenú v zákone o bankách, ak mu takýto nárok nepatrí ani podľa pracovnej zmluve ani interných predpisov zamestnávateľa.

7. Zdôraznil, že odmeňovanie vedúceho zamestnanca banky podľa zákona o bankách podlieha verejnoprávnej úprave, ktorá nepripúšťa odklon na zmluvnom základe. Mzda vedúceho zamestnanca banky sa môže kumulatívne skladať zo základnej zložky mzdy, ktorá je zaručenou pevnou zložkou celkovej odmeny, a z pohyblivej zložky odmeny. Na pohyblivú zložku odmeny vznikne vedúcemu zamestnancovi nárok po splnení definovaných výkonnostných podmienok (§ 23b ods. 1 zákona o bankách), pričom výška tejto zložky nemôže byť vopred garantovaná. Banka nemôže svojho zamestnanca odmeňovať iným druhom plnenia ako tým, ktorý výslovne pripúšťa zákon o bankách. Každé plnenie, ktoré je v rozpore s reguláciou zložiek mzdy výslovne upravených v zákone o bankách, je v rozpore so zákonom. Podľa § 1 ods. 4 Zákonníka práce v spojení s § 39 Občianskeho zákonníka je právny úkon zamestnávateľa (vrátane úkonu, ktorým bola jeho zamestnankyni priznaná odmena) vykonaný v rozpore so zákonom, neplatný.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 35 Civilného sporového poriadku), po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 Civilného sporového poriadku) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 Civilného sporového poriadku), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 Civilného sporového poriadku), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

9. Dovolaťel' vyvodzoval prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku nie je významný subjektívny názor dovolaťela, tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Dovolaťel' súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobcu, že v konaní došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

11. Žalobca tvrdí, že procesným postupom krajského súdu došlo k zásahu do jeho práva na spravodlivý súdny proces. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

12. Ustanovenie § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za

prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

13. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

14. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej, sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku.

15. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. Keď sa odvolací súd rozhodujúci o opravnom prostriedku odvolateľa nevysporiada s právne relevantnou argumentáciou odvolateľa adekvátne a preskúmateľne alebo nekonštatuje irelevantnosť jeho právnej argumentácie, poruší základne právo na súdnu ochranu garantovanú podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý proces garantované podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (pozri napr. III. ÚS 402/08). Pokiaľ odvolací súd vôbec nepristúpi k vysporiadaniu sa s podstatnými argumentami odvolateľa, tieto bez primeraného vysvetlenia ignoruje a neaplikuje relevantnú právnu úpravu, porušuje tým právo odvolateľa na spravodlivý proces (por. II. ÚS 120/2020).

16. V súvislosti s vadou § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku dovolateľ namietať nedostatkové odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu. Mal za to, že odvolací súd sa nevysporiadal s podstatnými odvolacími tvrdeniami týkajúcimi sa rozporu priznaných nárokov na výplatu mimoriadnych výkonnostných bonusov s kogentnými ustanoveniami zákona o bankách a z toho vyplývajúcou absolútnou neplatnosťou týchto úkonov.

17. Z odvolania žalobcu vyplýva, že voči rozhodnutiu súdu prvej inštancie namietať, že ten sa nevysporiadal s rozporom priznanej odmeny s kogentnou právnu úpravou odmeňovania bankových zamestnancov podľa zákona o bankách poukazujúc pritom konkrétne na ustanovenia § 23a ods. 1 písm. c), ods. 2 a 4, § 23b ods. 1 a 6 a § 122t ods. 3 zákona o bankách.

18. Z odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu je zrejmé, že odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia uvedenými odvolacími námietkami žalobcu nezaoberal. Rozsudok odvolacieho súdu síce obsahuje právne názory odvolacieho súdu, ale tieto dostatočne priamo nereagujú na odvolacie námietky žalobcu a priamej konfrontácii s jeho argumentáciou sa odvolací súd vyhol. Odvolací súd sa v odôvodnení rozhodnutia zaoberal posúdením nárokov na mimoriadny výkonnostný bonus z hľadiska ustanovení Zákonníka práce, avšak namietanému rozporu priznanej odmeny s kogentnou úpravou zákona o bankách už žiadnu pozornosť nevenoval. Z odôvodnenia napadnutého

rozsudku tak nemožno abstrahovať ani záver, či odvolací súd nezistil rozpor s namietanou právnou úpravou alebo či odvolaciu argumentáciu žalobcu považoval za irelevantnú pre prejednávanú vec. Je pritom nepochybné, že zrozumiteľné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, podporené jasnými argumentmi opierajúcimi sa o preukázaný skutkový stav a naň sa vzťahujúcu právnú úpravu, vzbudzuje prirodzenú autoritu a môže byť aj neúspešnou stranou sporu prijaté omnoho priaznivejšie.

19. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je prípustné a zároveň dôvodné, a teda rozhodnutie odvolacieho súdu je potrebné zrušiť (§ 449 ods. 1 Civilného sporového poriadku) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 Civilného sporového poriadku).

20. Existencia dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku je sama osebe dôvodom pre zrušenie rozsudku odvolacieho súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie. Dovolací súd sa preto nemohol zaoberať prípustnosťou (a už vôbec nie dôvodnosťou) dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku. V prípade dôvodne namietanej vady zmätočnosti ide totiž o procesnú nesprávnosť zásadného charakteru, pri ktorej je predčasné podrobiť napadnuté rozhodnutie meritórnemu dovolaciemu prieskumu.

21. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 Civilného sporového poriadku).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.